

Східноукраїнська організація «Центр педагогічних досліджень»

ЗБІРНИК ТЕЗ НАУКОВИХ РОБІТ УЧАСНИКІВ

МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

**«РОЛЬ І МІСЦЕ ПСИХОЛОГІЇ І ПЕДАГОГІКИ У ФОРМУВАННІ
СУЧАСНОЇ ОСОБИСТОСТІ»**

12-13 січня 2018 р.

**Харків
2018**

УДК 159.9+37.01(063)
Р 68

Р 68 Роль і місце психології і педагогіки у формуванні сучасної особистості:

Збірник тез міжнародної науково-практичної конференції: (м. Харків, Україна, 12-13 січня 2018 р.). - Харків: Східноукраїнська організація «Центр педагогічних досліджень», 2018. - 132 с.

Усі матеріали подаються в авторській редакції.

УДК 159.9+37.01(063)

© Автори статей, 2018
© Східноукраїнська організація «Центр педагогічних досліджень», 2018

ЗМІСТ

НАПРЯМ 1. ТРАДИЦІЙНІ ТА ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ

ТЕХНОЛОГІЇ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ У ПРОЦЕСІ ВИКЛАДАННЯ ЛЕГКОЇ АТЛЕТИКИ МАЙБУТНІМ ФАХІВЦЯМ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

Маленюк Т. В7

ІНКЛЮЗИВНЕ НАВЧАННЯ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ПОТРЕБАМИ У ЗАГАЛЬНООСВІТНІЙ ШКОЛІ: РЕАЛІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ В УКРАЇНІ

Платаш Л. Б.....10

НАПРЯМ 2. СИСТЕМА ОСВІТИ В УКРАЇНІ, ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ РЕФОРМУВАННЯ

ВІД ПОЛІТИКИ ДО ПРАКТИКИ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ Вербенець А. А.....15

СУЧАСНИЙ СТАН БОГОСЛОВСЬКОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

Новаковець В. П.....18

АКАДЕМІЧНА МОБІЛЬНІСТЬ СТУДЕНТІВ

В УМОВАХ СУЧАСНОГО ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ

Хоминець С. І.....22

ФОРМУВАННЯ ПОЗИТИВНОГО ІМІДЖУ ОПОРНОЇ ШКОЛИ ЯК РІШЕННЯ ОДНІЄЇ ІЗ СОЦІАЛЬНИХ ПРОБЛЕМ В ОРГАНІЗАЦІЇ РОБОТИ НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ

Шапошнікова О. В.....25

НАПРЯМ 3. ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

ФОРМУВАННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНЬОГО ВИХОВАТЕЛЯ ДОШКІЛЬНОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ

Клак В. О..... 29

ФОРМУВАННЯ ЛІДЕРСЬКИХ ЯКОСТЕЙ ДІТЕЙ

СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ: МЕТОДИЧНИЙ АСПЕКТ

Мельник Н. І., Мельник М. А.....32

НАПРЯМ 4. ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

РОЗРОБЛЕННЯ НАУКОВО-МЕТОДИЧНОГО СУПРОВОДУ

ОРГАНІЗАЦІЇ ПРОЦЕСУ ФОРМУВАННЯ

ПРОФЕСІЙНОЇ СУБ'ЄКТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФІЛОЛОГІВ

Арістова Н. О.....38

НАУКОВІ ПІДХОДИ ФОРМУВАННЯ ДОСЛІДНИЦЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВЧИТЕЛЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ Варга Н. І	41
ІНШОМОВНА КОМУНІКАТИВНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ СУЧАСНОГО ВЧИТЕЛЯ В ПОЛІЕТНІЧНОМУ РЕГІОНІ Васьків С. Т.....	44
НАУКОВІ ПІДХОДИ ДО ВИВЧЕННЯ ПРОБЛЕМИ ПРОФЕСІЙНОЇ МОБІЛЬНОСТІ ВЧИТЕЛІВ ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ Горбачова І.І.....	48
ВОЛОНТЕРСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК ВАЖЛИВА СКЛАДОВА ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ Козубовський Р. В	51
МЕТОДИКА РЕАЛІЗАЦІЇ МОДЕЛІ ПРОФЕСІЙНО ОРІЄНТОВАНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ У СФЕРІ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ Ненько Ю. П.....	54
АКТИВАЦІЯ МЕТОДІВ І ПРИЙОМІВ НАВЧАННЯ У ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ РЕФЛЕКСІЇ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ Опалюк Т. Л.....	58
ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ НАУКОВО- ДОСЛІДНИЦЬКОЮ ПІДГОТОВКОЮ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ Повідайчик О. С.....	61
ПРОФЕСІЙНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ МАЙБУТНІХ БОРТПРОВІДНИКІВ ЯК ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА Радзівілова І. А.	64
НАУКОВО-ДОСЛІДНА РОБОТА СТУДЕНТІВ ЯК СУЧАСНИЙ ПІДХІД ДО ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТОСТІ, ЩО САМОРОЗВИВАЄТЬСЯ Рисована Л. М., Польотова Н. П., Шуба І. В., Гранкіна С. С.....	68
INTERACTIVE TRAINING TECHNOLOGIES AS A COMPONENT OF PROFESSIONAL MEDICAL EDUCATION Aleksienko R. V., Rysovana L. M	71
ПРОФЕСІЙНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ ЯК ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА Романенко Ю. О.....	73

РОЛЬ ЕМОЦІЙНОГО ФАКТОРА В ФОРМУВАННІ ПРОФЕСІЙНОЇ НАДІЙНОСТІ МАЙБУТНІХ ОФЦЕРІВ- ПРИКОРДОННИКІВ	
Сердюк С. І	77
СТАН ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ДО ВАЛЕОЛОГІЧНОЇ РОБОТИ З ДОШКІЛЬНИКАМИ	
Ткач Є. О., Сорочинська О. А	79
ПОБУДОВА ПАРТНЕРСЬКИХ СТОСУНКІВ МІЖ УЧАСНИКАМИ ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ ЯК ОСНОВА МІЖНАРОДНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА	
Твердохліб Г. В.	84
САМООРГАНІЗАЦІЯ РОБОТИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ НАД КЕЙСОМ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ПЕДАГОГІЧНИХ ДИСЦИПЛІН	
Шама І. П.	86
 НАПРЯМ 5. ПЕРСПЕКТИВИ ТА РОЗВИТОК СТУПЕНЕВОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ ТА ЗАКОРДОНОМ	 „
ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ВПРОВАДЖЕННЯ НЕТРАДИЦІЙНИХ ФОРМ ОСВІТИ	
Козубовська І. В., Постолок М. І	90
СУЧАСНІ ФОРМИ І МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ У ВИЩІЙ ШКОЛІ США	
Мигалина З. І	93
 НАПРЯМ 6. ЗАГАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ, ІСТОРІЯ ПСИХОЛОГІЇ ТА ПСИХОЛОГІЯ ОСОБИСТОСТІ	
МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ РОЗРОБКИ ПСИХОКОРЕКЦІЙНОЇ ПРОГРАМИ З ВИКОРИСТАННЯМ АРТТЕРАПЕВТИЧНИХ ТЕХНІК Недбалюк О. О	97
ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ПАМ'ЯТІ У ПІДЛІТКОВОМУ ВІЦІ	
Олійник І. В.	100
ОСОБЛИВОСТІ СУЇЦИДАЛЬНОЇ ПОВЕДІНКИ ПІДЛІТКІВ	
Рогозинська Д. Ю	103
САНОГЕННА РЕФЛЕКСІЯ: КОНСТРУКТИВНИЙ ПІДХІД ДО ПОДОЛАННЯ СТРЕСОВИХ СТАНІВ ОСОБИСТОСТІ МАЙБУТНЬОГО ПСИХОЛОГА	
Семчук В. В.	105

НАПРЯМ 6. ЗАГАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ, ІСТОРІЯ ПСИХОЛОГІЇ ТА ПСИХОЛОГІЯ ОСОБИСТОСТІ

МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ РОЗРОБКИ ПСИХОКОРЕКЦІЙНОЇ ПРОГРАМИ З ВИКОРИСТАННЯМ АРТТЕРАПЕВТИЧНИХ ТЕХНІК

Недбалюк О. О.

магістрант

*Навчально-наукового інституту педагогіки, психології, підготовки фахівців вищої кваліфікації
Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського м.
Вінниця, Україна*

Корекція являє собою особливу форму психолого-педагогічної діяльності, спрямованої на створення найбільш сприятливих умов для оптимізації психічного розвитку особистості дитини, надання їй спеціальної психологічної допомоги [8, с. 166].

Арттерапія є спеціалізованою формою психокорекції, заснованою на сильному впливі образотворчого мистецтва на емоційну та особистісно-смыслову сфери людини, систему її цінностей [15, с. 269].

Стратегічною метою арттерапії є гармонізація розвитку особистості через розвиток здібностей самовираження і самопізнання клієнта через мистецтво, соціальний та розвиток здібностей до конструктивним діям з урахуванням реальності навколишнього світу. Зацікавлення результатами творчості з боку оточуючих, схвалення ними продуктів творчості підвищує самооцінку і її самоприйняття і самоцінності. Звідси впливає найважливіший принцип арттерапії - схвалення і прийняття всіх продуктів творчої образотворчої діяльності незалежно від своїх змісту, форми і забезпечення якості [5, с. 36].

Фахівці стверджують, що метод арттерапії найбільш підходить для роботи з дітьми і підлітками. Це чудовий метод роботи з дітьми з різними здібностями і в групах з їх змішаним рівнем, оскільки він дозволяє кожному учаснику діяти на власному рівні та зробити свій внесок. Як зазначає М. В. Кисильова, арттерапія є ідеальним інструментом для підвищення самооцінки і зміцнення впевненості в собі [7, с. 113]. Таким чином, ми звертаємося саме до арттерапевтичного методу для корекції завищеної та заниженої самооцінки підлітків.

Розглянемо методологічні основи та особливості застосування різних напрямів арттерапії в роботі з підлітками: ізотерапії, мандалотерапії, казкотерапії та танцювальної терапії [2, с. 376].

Почнемо з ізотерапії, що передбачає малювання та створення образотворчої продукції. Малювання дозволяє підлітку відчувати і зрозуміти себе, вільно висловити свої думки і почуття, позбутися конфліктів та сильних переживань,

допомагає бути собою, мріяти і сподіватися. Малювання - це свій відбиток у свідомості дитей оточуючої їх дійсності, їх буття у світі, а й вираз ставлення до цієї дійсності, її моделювання і трансформація.

Малюючи, підліток дає вихід своїм почуттям і переживанням, бажанням і мріям, перебудовує свої взаємини у різних ситуаціях та безболісно зтикається з деякими тривожними, неприємними і травмуючими образами [12, с. 55]. Малювання виконує психотерапевтичну функцію, допомагаючи особистості пережити травмуючі події та ситуації, відновити емоційну рівновагу, сформувати психологічні захисти та подорослішати. Воно є одним із ефективних способів корекції негативних емоційних станів. Саме через малюнок підлітка (динаміку його), можна здійснити як діагностику актуальних емоційних проблем, особистісного характеру, а й досить успішно проводити їхню корекцію [11, с. 176].

Для занурення у внутрішній світ та поглиблення інтеграційних процесів особистості можна також використовувати техніку мандалотерапії.

При цьому, необхідно спиратись на наступні методичні рекомендації:

- матеріалом для створення мандатів можуть слугувати - глина, камінь, папір з фарбами, олівці, шкіра, матерія, квіти;
- для створення мандалі необхідно мати: білий або чорний папір, пастель, кольорову крейду, фарби, записник, ручку, компас, гумку;
- малювати потрібно в мовчанні або під приємну музику, можна зі свічкою і пахощами;
- потрібно сісти зручно, розслабитися, відмовитися від всіляких міркувань і критик;
- розслабившись, закривши очі, концентрувати увагу усередині себе, усвідомлювати внутрішні кольори, контури перед внутрішнім поглядом, мінімум думок.
- розплющити очі і подивитися на фарби. Відповідно внутрішнім потребам, вибрати потрібний колір (колір вибере тебе) і цим кольором намалювати коло;
- обов'язково поставити дату малювання мандалі;
- завершену мандалу розташувати на відстані. На цьому роботу можна закінчити [6, с. 56].

При інтерпретації мандал можна враховувати наступні характеристики, співвідносячи гаму кольорів з порами року. ВЕСНА - ясні пастельні тони, жовтий, рожевий, лавандовий, фіолетовий, блідно-зелений. Вказує на нерозкритий потенціал. ЛІТО - зелений, жовто-золотий, помаранчевий, червоний, персиковий, небесно-блакитний. Насичені, теплі якості. ОСІНЬ - коричневий, каштановий, помаранчевий, золотий -чутства збору урожаю; печаль з приводу того, що літо пройшло. ЗИМА — чорний, білий, сірий.

Для роботи з підлітками можна також використати казкотерапію. Привабливість казок для психологічної корекції взагалі і корекції страхів, зокрема полягає, передусім, у природності розгортання сюжетної лінії, відсутності моралей. В образній формі дитина в казках проживає проблеми, через які проходило все людство (відділення від батьків, проблема вибору, несправедливість тощо). І, безсумнівно, найбільш важливим є те, що в казці зло завжди карається, і навіть погані вчинки можуть дати хороший урок [3, с. 17].

Виділяють кілька прийомів роботи з казкою: аналіз, оповідання казки, переписування, створення нових казок.

Ще одним важливим напрямом арттерапії, до якого ми також звернулись в своїй психокорекційній роботі - танцювальна терапія.

Найчастіше зустрічається на сьогодні групова форма роботи, яка відрізняється найбільшою ефективністю, оскільки найчастіше в неї включені методи індивідуальної та парної танцювально-рухової терапії. Ефективність застосування танцювально-рухових методів в груповій роботі з підлітками полягає в наступному.

Використання танцювально-рухової техніки дає змогу:

1) провести діагностику як окремої особи, так і групи в цілому (виявити стереотипи руху, м'язові зажими, проблемні зони);

2) зняти напругу [3, с. 29].

Хоча метод арттерапії робить акцент на процесі створення образу, таким же важливим є і сам продукт творчості, що допомагає дитині відчувати закінченість процесу і впевненість в собі. Вправи можна будувати по-різному. Вони можуть бути з високою або з невисокою мірою структурованості. Необхідно знайти спосіб зберігати роботи підлітків, оскільки вони пишаються ними. Існує безліч способів: це, наприклад, особливі теки, книга або журнал, виставки (які можна робити індивідуально або спільно).

Отже, сьогодні набуває поширення використання арттерапевтичного методу як ефективного засобу корекції розвитку особистості. Арттерапевтичний метод зацікавлює фахівців можливістю здійснювати психокорекцію, актуалізуючи творчий потенціал особистості, створюючи сприятливі умови для прийняття себе, свого творчого «Я» [1, с. 73].

Арттерапевтичні методи вибирають в себе різноманітний психологічний інструментарій, включаючи ізотерапію, казкотерапію, музикотерапію, танцювальну терапію, психодраму та інші. На наш погляд, актуальним та своєчасним буде вивчення впливу арттерапевтичних засобів на формування адекватної самооцінки підлітків, що дасть змогу сформуванню позитивну «Я»-концепцію та сприятливі умови для самоздійснення особистості в підлітковому віці.

Література:

1. Берне Р. *Развитие Я-концепции и воспитание* / Р. Берне: пер. с англ. — М.: Прогресс, 1986 - 422 с.
2. Варій М.Й. *Психологія особистості: Навчальний посібник* / Барій М.Й. - К, 2008. - 592 с.
3. Вознесенська О. *Арттерапія в роботі практичного психолога* / Вознесенська О., Л. Мова. — К: Шк світ, 2007. - 120 с.
4. Кон И.С. *Психология ранней юности*. / Кон И.С. - М.: Просвещение, 1989. -255 с.
5. Копитін О.І. *Арттерапія в загальноосвітній школі. Методичний посібник*. — Спб: Академія постдипломної педагогічної освіти, 2005. — 136 с.
6. Копитін А.І. *Діагностика в арттерапії. Метод «Мандола»* / під ред. — СПб: Мова, 2002. - 80 с.

7. Киселева М. В. Арттерапия в работе с детьми: Руководство для детских психологов, педагогов, врачей и специалистов, работающих с детьми. - СПб.: Речь, 2006. -160 с.
8. Осипова А.А. Загальна психокорекція. - М., 2000. — 289 с.
9. Пантелеев С.Р. Методика исследования самоотношения /Пантелеев С.Р. - М., 1993. - 32 с.
10. Психология личности: тесты, опросники, методики / [авт.-сост. Н.В. Кириева иН.В. Рябчикова.]-М.: Академия. 1995. -220с.
11. Психологія і педагогіка життєтворчості: Навч.-метод. посібник / [Ред. рада: В.М. Доній (голова), Г.М. Несен (заст. голови), Л.В. Сохань, І.Г. Єрмаков (наук. ред.) та ін.] - К, 1996. - 792 с.
12. Терлецька Л.Г. Психокорекція засобами малюнку / Терлецька Л.Г. — К: Главник, 2007. - 144 с.
13. Цимбалюк І. Психологічне консультування та корекція: навч. посібник / Цимбалюк І. Київ: Майстерня психолога, 2007. - 253 с.
14. Штифурак В.С. Психологія безпеки життєдіяльності особистості / Штифурак В. С. - Вінниця: 2001. - 95 с.
15. Чернуха І.О. Арттерапевтичні технології у психокорекційній практиці та можливості їх використання в методі активного соціально-психологічного навчання / Чернуха І. О. //36. наук, праць професорсько-викладацького складу Кримського гуманітарного університету. —Ялта: РВВКГУ, 2009. —С. 26&275.